

[Boligministeren.]

ret af den størrelsesorden, som det har i dag. Men når det private byggeri, uanset hvem der står som bygherre, i den grad har lagt vægt på enfamilieshuse, så vil det også fremgå af det, jeg har sagt, at det private udlejningsbyggeri ikke har store muligheder for at komme i gang, for hvis vi inden for rammen på de 5.000 boliger i de regulerede områder blot i nogen måde skal imødekomme de bygherrer, der bygger enfamilieshuse, kan vi næppe påregne en mindre ramme end de nævnte 3.400 boliger. Der er derfor kun 1.600 tilbage til det private udlejningsbyggeri i de regulerede områder, og her vil jeg gerne sige, at de bygherrer, der har søgt statsgaranti, d. v. s. det omkostningsbestemte byggeri, forlods vil kunne forvente at komme i betragtning. Tilbage står så den opgave at fordele de 3.400 boliger i det sociale byggeri i de frie områder, det vil sige hele Jylland uden for Ålborg- og Århusområdet, hele Fyn uden for Odenseområdet, hele Maribo amt, Bornholm og de øvrige øer. På Sjælland har vi samtlige områder uden for hovedstadsområdet, omfattende Nordsjælland, Roskilde og Køge.

For det sociale byggeri er forholdet i øvrigt det, at det i høj grad er kendetegnet ved det såkaldte utraditionelle byggeri. Den seneste opgørelse for hovedstadsområdet viser, som jeg sagde før, at det igangværende byggeri udgør mellem 40 og 45 pct. — jeg tror helt nøjagtigt 44 pct. — af denne art, og tilsvarende vil i den kommende tid også gøre sig gældende i den øvrige del af landet.

Denne udvikling har kun ladet sig gennemføre for det støttede byggeri, en udvikling, der kan medføre, at man, som jeg har sagt tidligere, senere må tage det samlede byggeprogram op i den udstrækning, der ikke skulle være byggeopgaver til det såkaldte traditionelle byggeri.

Jeg tror, man af det, jeg her har sagt, vil kunne forstå, at det ingenlunde er en fordelingsopgave, der er så ligetil. I den tid, jeg har været boligminister, har jeg haft lejlighed til at drøfte lokale problemer med adskillige ærede medlemmer, der har skullet varetage lokale interesser i forholdet over for boligministeriet. Med få undtagelser gælder det, at man i hvert enkelt tilfælde gør den opfattelse gældende, at netop

den lokale sag, man har påtaget sig at forebringe for boligministeren, uden videre kan sættes i gang. Det er sjældent, vi har været enige, og jeg forstår da meget vel den kritik, der herefter kommer til orde, ikke mindst når man skal forelægge resultatet, når man kommer hjem.

Om kritikken i bred almindelighed kan jeg vel uden overdrivelse sige, at den ikke har været skånsom. Jeg møder den i pressen; jeg møder den ikke alene ved modtagelserne, men hver eneste dag. På den ene side en kritik, fordi det støttede byggeri ikke har haft mulighed for at opnå en passende andel af det samlede byggeri, en andel, der, som jeg har påvist, har været faldende i de senere år. Her bør der — det vil jeg ikke lægge skjul på — ske en ændring i den kommende tid, selv om det kommende års byggeprogram ikke lover godt; medmindre der senere måtte blive lejlighed til en revision ud fra samfundsmæssige hensyn.

På den anden side står jeg over for den kritik, der mener, at det støttede, sociale byggeri bliver favoriseret på det private byggeris bekostning. Det private, forretningsmæssige byggeri har koncentreret sig om enfamilieshuset, der bygges med salg for øje, og det er op til de private bygherrer selv. Men jeg mener ikke, at man med nogen rimelighed kan kræve, at det sociale udlejningsbyggeri skal vige til fordel for en yderligere forcering af byggeri af denne art, der som nævnt andrager 62 pct. af det samlede byggeri.

Jeg har tilmed den opfattelse — den kan være rigtig, og den kan være forkert — at det private byggeri af enfamilieshuse vel næppe havde haft det omfang, hvis der havde været tilstrækkeligt udbud af udlejningsbyggeri til rimelige priser.

Når jeg har nævnt den kritik, der kommer til udtryk fra de kredse, der har interesse i boligbyggeri, vil jeg også gerne nævne de mange bygherrer, der har byggeønsker inden for den sektor, vi betegner som det regulerede erhvervsbyggeri. Det drejer sig om forretningsbyggeri, kontorbygninger, hotel- og restaurationsbyggeri, banker og andre pengeinstitutter, lagerbygninger o. s. v. Ja, denne oversigt over byggeønsker er ikke udtømmende, men her har vi projekter, der som tidligere nævnt andrager omkring en halv milliard kroner, medens det øvrige på-